

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ «ОСНОВНІ ЗАСОБИ» В ОБЛІКОВІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА

Маковецька Наталія Володимирівна

Науковий керівник к. ек. н., доцент кафедри обліку і аудиту Піскунов Р.О.

ХАРКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ДВНЗ «УНІВЕРСИТЕТУ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ»

Актуальність. Матеріальною базою будь-якої підприємницької діяльності є необоротні активи, в тому числі основні засоби, без яких не може здійснюватися ні один господарський процес. Основні засоби підприємства відіграють значну роль в його фінансово-господарській діяльності, забезпечують ефективність безперебійної роботи підприємства.

Постановка проблеми. Основні засоби займають вагомe місце в обліковій системі підприємства і саме тому науковці досліджують це питання з різних точок зору, аналізують особливості ведення обліку основних засобів, виділяючи певні особливості та роблять науково-обґрунтовані висновки та рекомендації.

Дослідженням сутності поняття “основні засоби” займалося багато вчених, серед яких слід відзначити: В. М. Бойко, Ф.Ф. Бутинця, А..Б. Борисова, А..Г. Загороднього, В.С. Сухарського та інших. Аналіз досліджень дає підстави стверджувати, що єдності в поглядах щодо тлумачення досліджуваного поняття не досягнуто.

Огляд опрацьованої літератури за даною темою дає змогу зрозуміти, що не існує єдиного підходу щодо трактування даного терміну. Тому метою даної роботи є аналіз поняття «основні засоби» та уточнення понятійно-категоріального апарату. В Таблиці 1 можна побачити, як по-різному автори трактують визначення «основні засоби».

Таблиця 1

Трактування терміну «основні засоби»

№ з/п	Джерело	Визначення терміну «Основні засоби»	Власний коментар
1	2	3	4
1	[1]	Сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на заново створений продукт частинами в міру їх зношення	Визначення ґрунтується на незмінній натуральній формі основних засобів за певний період в результаті чого трансформуються по ступеню зносу в вартість новоствореного продукту.

Продовження Таблиці 1

2	[2]	Засоби праці виробничого та невиробничого призначення. Характерною особливістю ОЗ, є участь в процесі виробництва тривалий час, в перебігу багатьох циклів, при збереженні основних властивостей і первинної форми, при цьому поступове зношування і їх вартість переносяться на продукцію, що виготовляється	Поняття «основні засоби» сформовано з точки зору їх функціональних особливостей при участі у багатьох виробничих циклах, при цьому враховуються їх знос та виготовлена за їх участі продукція.
3	[3]	Матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік)	Визначення сформоване з точки зору мети їх використання та покладених на них функцій.
4	[4]	Матеріальні активи, які підприємство формує з метою використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій і очікуваний термін корисного застосування яких перевищує рік	Визначення сформоване з точки зору мети їх експлуатації та покладених на них функцій з урахуванням терміну використання.
5	[5]	Термін бухгалтерського обліку, синонім економічного поняття “основні фонди”; матеріальні активи, утримувані підприємством з метою їх використання у процесі виробництва та реалізації товарів, виконання робіт чи надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких перевищує один рік чи операційний цикл (якщо він довший за рік)	Визначення має симбіоз декількох понять, які в сукупності утворюють цілісне, обґрунтоване та економічно доведене поняття.
6	[6]	Матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх в процесі виробництва чи поставки товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам чи для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (чи операційного циклу, якщо він перевищує рік)	Поняття охоплює більш широкую сферу використання, зокрема враховуючи адміністративну та соціально-культурну функцію.

Проаналізувавши наведені твердження можна сказати, що дане визначення можуть пов'язувати з ціною товару, винагородою за виконану роботу, формою, регулярністю, строковістю, розміром виплат, що повинні відповідати нормативним документам. Тому подані визначення необхідно узагальнити за допомогою виділення ознак (Таблиця 2).

Таблиця 2

Підходи щодо розуміння терміну «основні засоби»

№	Ознака Автор	Матеріальні активи	Процес виробництва	Строк корисного використання	Знос	АПК
1	[1]	+	-	-	+	-
2	[2]	-	+	-	+	-
3	[3]	+	+	+	-	-
4	[4]	+	+	+	-	-
5	[5]	+	+	+	-	-
6	[6]	+	+	+	-	-
7	Власне визначення	+	+	-	-	+

Висновки. Проаналізувавши сутність поняття терміну основні засоби та визначень наведених у Таблиці 1, варто сформулювати наступне визначення: основні засоби - матеріальні активи, які тривалий час використовуються в сільськогосподарському виробництві продукції за для забезпечення безперервного функціонування агропромислового комплексу, що дозволяє на основі системного аналізу сільськогосподарського виробництва вибудувати чіткий механізм функціонування основних засобів.

Наведене формулювання поняття основні засоби може бути використане вченими-економістами для подальших досліджень в сфері господарського виробництва як теоретичного поняття, так і на практиці в фінансово-економічних сферах діяльності.

Список використаних джерел

1. Бойко В.М. Бізнес: словник-довідник / В.М. Бойко, П.Г. Вашків. – К.: Україна, 1995. – 565 с.
2. Борисов А. Б. Большой энциклопедический словарь / А. Б. Борисов. – М. : Книжный мир, 2005. – 894 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів/ Ф.Ф.Бутинець. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 672 с.
4. Фінансово-економічний словник / [уклад. А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк]. – К. : Знання, 2007. – 672 с.
5. Кузнєцов В. Великий словник бухгалтера / В. Кузнєцов, О. Михайленко. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Х.: Фактор, 2005. – 532 с.
6. Сухарський В.С. Економічний словник-довідник / В.С. Сухарський. – Т.: Богдан, 2002. – 720 с.